

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 31 август 2020 година

Соопштение за печат

Позначајни движења кај останатите финансиски институции^{1,2} (ОФИ): втор квартал на 2020 година

- Во вториот квартал на 2020 година вкупните средства на ОФИ достигнаа **130.575 милиони денари**, што претставува раст од **9.204 милиони денари на квартално ниво**. Пензиските фондови имаат најголемо учество од 62,5% во средствата на ОФИ, а по нив следуваат осигурителните друштва, со учество од 20,9%.
- Вкупните средства на ОФИ, во вториот квартал од годината, остварија раст од **7,6%**, на квартална основа и раст од **13,4%**, на годишна основа. **Анализирано по потсектори**, главен носител на растот по двете основи се зголемените средства на пензиските фондови. Позитивен придонес кон кварталниот раст имаат и повисоките средства на останатите потсектори на ОФИ, освен финансиските друштва, коишто во овој квартал остварија пад. **На годишно ниво**, кај сите потсектори има зголемување на средствата.

Табела 1. Вкупни средства/обврски на ОФИ³

	Кв.2 2019	Кв.1 2020	Кв.2 2020	Квартални промени		Годишни промени		Структура (Вкупно ОФИ)
				Кв.2 2020/Кв.1 2020		Кв. 2020/Кв.2 2019		
	Состојби, во милиони денари			милиони денари	%	милиони денари	%	%
1. Останати финансиски институции	115,156	121,371	130,575	9,204	7.6	15,419	13.4	100
1.1 Осигурителни друштва	24,363	25,845	27,335	1,490	5.8	2,972	12.2	20.9
1.2 Пензиски фондови	72,289	75,581	81,548	5,967	7.9	9,259	12.8	62.5
1.3 Инвестициски фондови	7,945	7,786	9,585	1,799	23.1	1,640	20.6	7.3
1.4 Други ОФИ	10,560	12,159	12,107	-52	-0.4	1,547	14.7	9.3
1.4.1 Финансиски друштва	3,543	4,665	4,405	-260	-5.6	862	24.3	3.4
1.4.2 Лизинг друштва	5,483	5,821	5,959	139	2.4	476	8.7	4.6
1.4.3 Друштва за управување со пензиски и инвестициски фондови	1,534	1,674	1,743	69	4.1	209	13.7	1.3

Извор: НБРСМ.

¹ Во останатите финансиски институции се вклучени: инвестициските фондови, пензиските фондови, осигурителните друштва, друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

² Во август 2018 година е направена ревизија на податоците за првиот квартал на 2018 година заради примена на нова методологија согласно со новиот Прирачник и новото Упатство за монетарна и финансиска статистика на ММФ од 2016 година. Клучни се две промени. Првата се однесува на промената на третманот на финансиските инструменти деноминирани во денари со валутна клаузула, коишто согласно со новата методологија од категоријата „денари“ се прераспределени во категоријата „странска валута“. Втората промена е во прикажувањето на исправката на вредноста на финансиските инструменти, којашто наместо во капиталот се прикажува во рамки на категоријата „останати обврски“. За повеќе информации види на следнава врска:

http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf.

³ За потребите на ова соопштение, во категоријата „Други ОФИ“ се опфатени: друштвата за управување со инвестициските фондови и друштвата за управување со пензиските фондови, финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- **Најзначајни инструменти на страна на средствата** се вложувањата во должнички хартии од вредност⁴ (учество од 47,3%), како и вложувањата во сопственички хартии од вредност и пласманите во валути и депозити (учество од 21,3% и 16,7%, соодветно). **На страна на обврските**, најголем дел им припаѓа на техничките резерви на осигурување⁵ и капиталните сметки⁶ (учество од 57,7% и 33,2%, соодветно).

Табела 2. Средства/обврски на ОФИ, по потсектори и по финансиски инструменти, кв. 2 2020

	Вкупно ОФИ		Пензиски фондови		Осигурителни друштва		Инвестициски фондови		Други ОФИ	
	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)	состојба (во мил. ден.)	учество (во %)
Вкупни средства	130,575		81,548		27,335		9,585		12,107	
Валути и депозити	21,810	16.7	10,035	12.3	6,281	23.0	4,284	44.7	1,210	10.0
Хартии од вредност различни од акции	61,787	47.3	48,113	59.0	10,452	38.2	2,422	25.3	799	6.6
Кредити	8,321	6.4	0	-	184	0.7	16	0.2	8,122	67.1
Акции и останат сопственички капитал	27,828	21.3	23,307	28.6	1,617	5.9	2,821	29.4	83	0.7
Технички резерви на осигурување	2,234	1.7	0	-	2,234	8.2	0	-	0	-
Финансиски деривати	4	-	0	-	0	-	4	-	0	-
Останати средства	5,573	4.3	93	0.1	5,015	18.3	39	0.4	427	3.5
Нефинансиски средства	3,019	2.3	0	-	1,552	5.7	0	-	1,467	12.1
Вкупни обврски	130,575		81,548		27,335		9,585		12,107	
Кредити	6,676	5.1	0	-	174	0.6	0	-	6,502	53.7
Технички резерви на осигурување	75,359	57.7	59,563	73.0	15,796	57.8	0	-	0	-
Останати обврски	5,169	4.0	74	0.1	3,009	11.0	84	0.9	2,002	16.5
Капитални сметки	43,371	33.2	21,912	26.9	8,356	30.6	9,501	99.1	3,603	29.8

Извор: НБРСМ.

- **Гледано по инструменти**, на страната на средствата, кварталниот раст главно се должи на зголемените вложувања во сопственички хартии од вредност (најголем дел во странство), при дополнителен придонес кон растот и на пласманите во валути и депозити и во должнички хартии од вредност. На вложувањата во должнички хартии од вредност отпаѓаат речиси 2/3 од годишниот раст при помал, но позитивен придонес и на сопственичките хартии од вредност. **На страната на обврските**, кварталниот раст пред сè произлегува од зголемените капитални сметки и технички резерви на осигурување, додека годишниот раст во најголем дел е резултат на повисоките технички резерви на осигурување, како и на капиталните сметки.

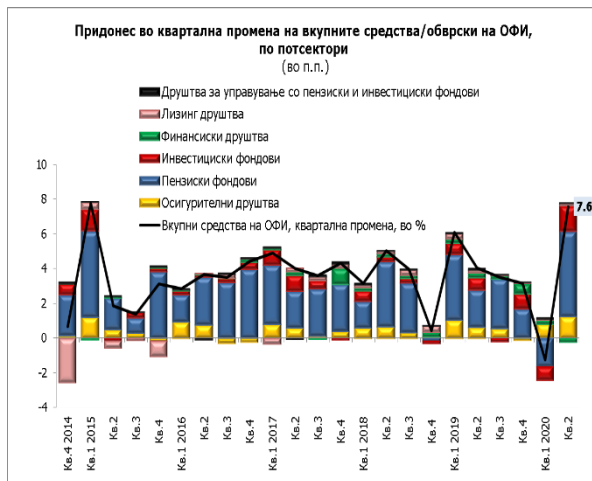
⁴ Должничките хартии од вредност (ДХВ) се однесуваат на хартиите од вредност различни од акции согласно со меѓународната класификација на финансиските инструменти, како што е објавено во билансите и прегледите на останатите финансиски институции.

⁵ Техничките резерви на осигурување содржат: нето-капитал на домаќинствата во резерви од животно осигурување, нето-капитал на домаќинствата во пензиските фондови и претплатени премии и резерви наспроти книговодственото побарување (неживотното осигурување).

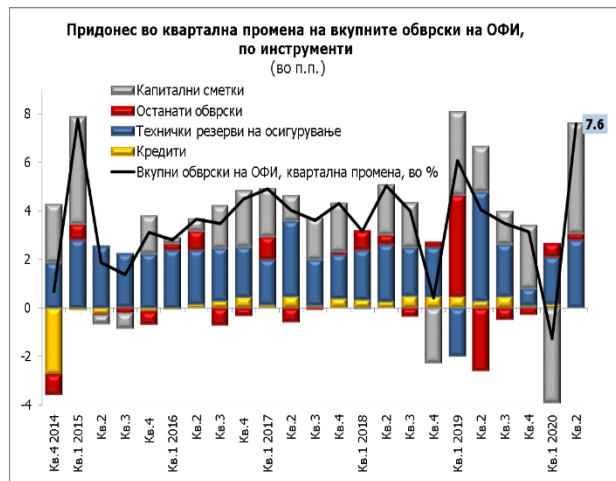
⁶ Капиталните сметки ги опфаќаат: сопственичките вложувања, задржаната добивка, добивката од тековната година, општата и посебната резерва и вредносните приспособувања.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

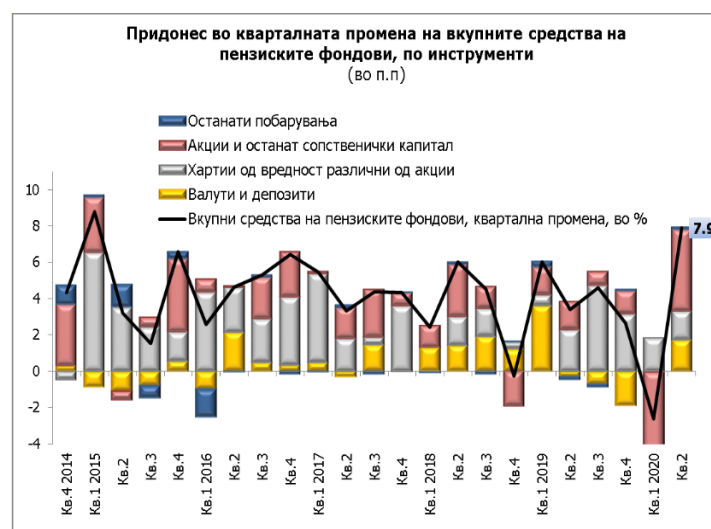

Извор: НБРСМ.

Позначајни движења кај ОФИ, по видови институции

- **Вкупните средства на пензиските фондови (задолжителни и доброволни), во вториот квартал на 2020 година, бележат квартален и годишен раст од 7,9% и 12,8%, соодветно.** Кварталниот раст главно е резултат на зголемените сопственички хартии од вредност, при речиси еднаков позитивен придонес на валутите и депозитите и вложувањата во должнички хартии од вредност. **Годишниот раст** пред сè произлегува од зголемените вложувања во должнички хартии од вредност, при помал, но позитивен придонес на сопственичките хартии од вредност, а во услови на пад кај останатите инструменти.

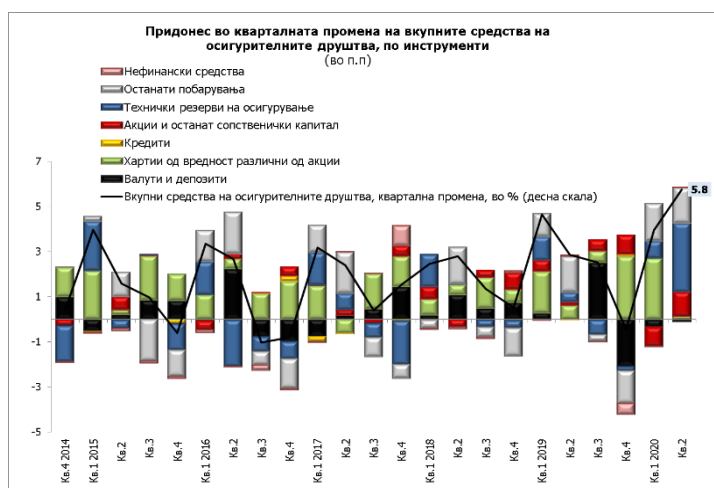

Извор: НБРСМ.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

- Во вториот квартал од 2020 година, вкупните средства на осигурителните друштва⁷ забележаа квартално и годишно зголемување од 5,8% и 12,2%, соодветно. Нагорната квартална промена, во најголем дел произлегува од зголемените побарувања врз основа на техничките резерви на осигурување, како и раст на останатите побарувања и на сопственичките хартии од вредност. Годишниот раст, главно ги одразува повисоките должнички хартии од вредност и техничките резерви на осигурување, а во позитивна насока влијаеја и сопственичките хартии од вредност и останатите побарувања. На страната на обврските, главен двигател на кварталниот и годишниот раст се зголемените технички резерви на осигурување, а дополнителен, но помал придонес имаат и капиталните сметки.

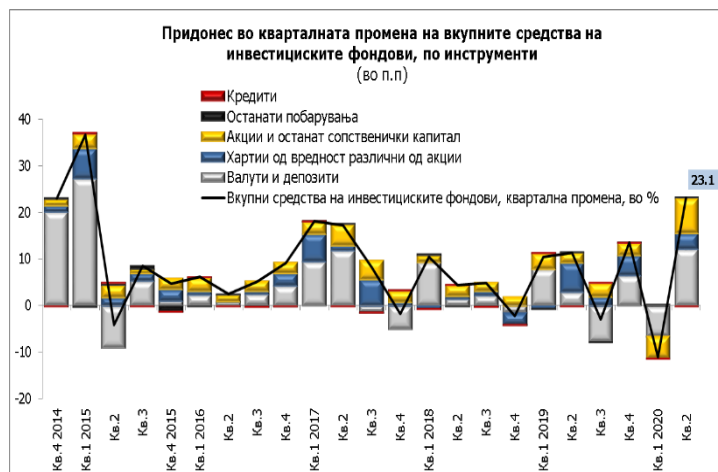
- Вкупните средства на инвестициските фондови⁸ на крајот на јуни годинава бележат раст од 23,1%, главно поради зголемените пласмани во валути и депозити и инвестирањата во сопственички хартии од вредност. Годишната стапка на раст изнесува 20,6%, со најголем придонес за растот на должничките и сопственичките хартии од вредност. На страната на обврските, кварталниот и годишниот раст се одраз на зголемените капитални сметки (повисоки сопственички вложувања).

⁷ НБРСМ тековно ја известуваат сите шеснаесет осигурителни друштва коишто се вклучени во регистарот на Агенцијата за супервизија на осигурувањето (АСО), од кои единаесет за неживотно осигурување и пет за животно осигурување.

⁸ Во регистарот на Комисијата за хартии од вредност (КХВ), тековно се опфатени седумнаесет отворени и десет приватни инвестициски фондови, при што НБРСМ ја известуваат дваесет и два фонда.

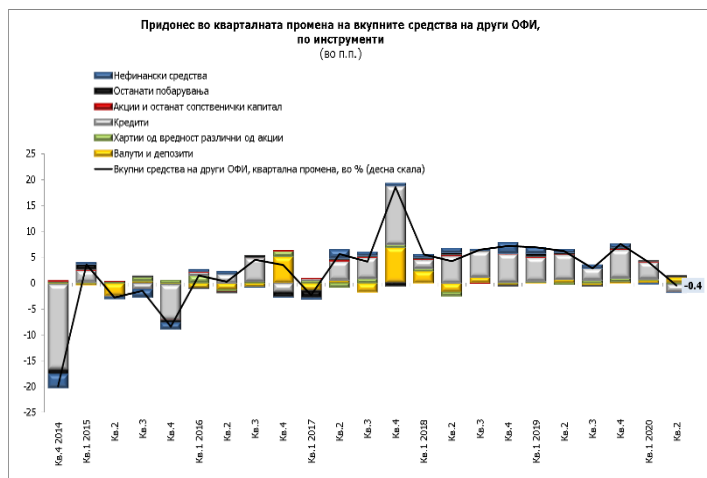

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Извор: НБРСМ.

- Во вториот квартал на 2020 година, **вкупните средства на другите ОФИ**^{9,10}, остварија пад од 0,4% на квартално ниво. На крајот на јуни, кредитната активност на финансиските друштва и друштвата - даватели на финансиски лизинг бележи квартален пад од 2,5%, во целост како резултат на намаленото кредитирање на финансиските друштва. На годишна основа, вкупните средства на другите ОФИ се зголемија за 14,7%, одразувајќи ја зголемената кредитна активност на финансиските друштва, при помал, но позитивен придонес и на друштвата за лизинг. На страната на обврските, кварталниот пад целосно произлегува од намалените капитални сметки, а годишниот раст главно се должи на зголемените обврски врз основа на земени кредити (доминантно во странска валута).

Извор: НБРСМ.

⁹ Почнувајќи од првиот квартал на 2014 година, вклучени се податоците за новите известувачи финансиските друштва и друштвата даватели на финансиски лизинг. Во податоците тековно се опфатени дваесет и шест финансиски друштва и седум друштва даватели на финансиски лизинг.

¹⁰ Во четвртиот квартал на 2017 година во сериите податоци е вклучено ново финансиско друштво (штедилница којашто се пререгистрира во финансиско друштво), промена којашто има влијание врз годишните стапки на промена.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

***

Ревизии на податоци

Податоците за движењата кај ОФИ во ова соопштение содржат ревизии на податоците за периодот од првиот квартал на 2020 година, поради добивање нови, коригирани информации и податоци од известувачите. Овие ревизии не предизвикаа значителни промени кај претходно објавените податоци и главно произлегуваат од подобрениот опфат и квалитет на известувањата.

Придружни информации

Временски серии податоци: Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции <http://nbrm.mk/ns-newsarticle-bilans-i-pregledi-na-finansiskite-institucii-kvartalni-podatoci.nspix>

Методолошки објаснувања:

http://nbrm.mk/content/statistika/Monetarna%20statistika/metodologija/Metodologija_monetarna_07_2018_mak.pdf

Информација за методолошки измени во монетарната статистика, статистиката на останатите финансиски институции и статистиката на каматните стапки: http://www.nbrm.mk/content/statistika/informacii/Informacija_za_promeni_vo_monetarnata_statistika_mk.pdf

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/content/statistika/kalendar/Kalendar_na_objavuvanje_podatoci.pdf

Квартални податоци за средствата и обврските на финансиските институции: 30 ноември 2020 година (референтен пресек заклучно со трет квартал на 2020 година).

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 116 (или 112/ 110/ 108).